

Els homes

(ALDC, VIII, 1879. L'home/Els homes)

El llat. HŌMO, nominatiu, designava ‘criatura humana, home o dona’ enfront de VIR ‘baró, humà mascle’ (com el grec *anthropos* es distingia de *aner*), però en cat. va restringir el significat a ‘mascle de l'espècie humana, en especial d'edat adulta’. Aquest nominatiu s’ha perpetuat en el pronom personal indefinit *hom* usat com a subjecte i en registre formal, com en *perhom*, *tothom*. L’acusatiu HŌMĪNEM és l’origen de *home*, a través de **homen*, com HŌMĪNES va donar *hòmens*, freqüent en cat. ant., mantingut en quasi tot el cat. occ., eiv. i alg., mentre que en cat. or., a partir dels s. XVI-XVII, ha passat a *homes* per pressió del sg. *home*, semblantment a *colze/colzes*, *temple/temptes*. El mall. *homos*

és el pl. de *homo*, resultat d’una assimilació [ʎ]...[o], com *colze* → *colzo*, *bronze* → *bronzó*, que en mall. trobem testificada a principis del s. XVIII, cedint el pas, poc més envant, a *homos*; l’etapa anterior, *hòmens*, es reflecteix abans d’aquell segle i fins posteriorment sobretot en textos de caràcter administratiu, sense correspondència amb el registre col·loquial (*Scripta* 2013).

El sg. *home* és l’únic mot normatiu des del *DOrt*, 1917, on també figura *hòmens* com a arcaic, considerat més tard com a plural d’àmbit general, juntament amb *homes*, a la *PEOLC Morfologia* (pàg. 19).

